

20/12/22
akkk

Aan Minister van SZW

nota

Nota uitkeren kinderopvangtoeslag vooruitlopend op
besluitvorming

TER BESLISSING

Directie

Datum

20 december 2022

Onze referentie

2022-0000294800

Opgesteld door

Bijlage(n)

0

Aanleiding

Op 13 december heeft u namens het kabinet in een Kamerbrief aangekondigd dat de uitzonderlijke en onvoorziene hogere inflatie in 2022 voor het kabinet reden is om voor 2023 af te wijken van de reguliere systematiek en de maximum uurprijs extra te verhogen, om ouders tegemoet te komen voor de hogere inflatie over 2022. Op 14 december hebben GroenLinks en de Partij van de Arbeid tijdens het debat over de Najaarsnota 2022 in een motie de regering verzocht om de cijfers van de Macro Economische Verkenning (MEV) ook te gebruiken voor het gedeelte van de indexatie van de maximum uurprijzen voor de kinderopvangtoeslag dat betrekking heeft op 2023 en derhalve de toeslag verder te verhogen. Deze motie is aangenomen, waardoor de maximum uurprijzen voor 2023 extra verhoogd worden. De media heeft deze boodschap reeds overgenomen in de berichtgeving, waarmee verwachtingen bij burgers zijn geschept.

In deze nota wordt uw akkoord gevraagd om de dienst Toeslagen, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de amvb, kinderopvangtoeslag o.b.v. de nieuwe maximum uurprijzen uit te laten keren. Deze nota zal ook aan de staatssecretaris van Financiën Toeslagen en Douane worden voorgelegd, omdat ook zij hiermee akkoord moet gaan.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd ermee akkoord te gaan dat de dienst Toeslagen in 2023 kinderopvangtoeslag zal uitkeren o.b.v. de nieuwe maximum uurprijzen, vooruitlopend op de inwerkingtreding van die nieuwe uurprijzen per 1 januari 2023.

Kernpunten

- De maximum uurprijzen worden door de in de aanleiding genoemde redenen extra verhoogd met 1,74%. Deze wijziging is uitvoerbaar mits deze op het hele toeslagjaar betrekking heeft en moet daarom in werking treden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2023.
- Om de maximum uurprijzen aan te passen dient middels een amvb traject het Besluit kinderopvangtoeslag te worden aangepast. Normaliter duurt dit ongeveer zeven maanden. De procedure (die tevens voorhang bij beide Kamers en advisering door de Raad van State behelst) zal zo snel mogelijk worden doorlopen, maar neemt naar verwachting in elk geval drie maanden in beslag.

- Het voorstel is om te anticiperen op de amvb. Bij deze wijziging komen verschillende uitvoeringstechnische uitdagingen en onwenselijkheden vanuit burgerperspectief kijken waarvoor spoedige uitbetaling aan burgers wenselijk is.
- De maatregel kan door Toeslagen worden uitgevoerd en uitbetaling van het eerste voorschot kan op zijn vroegst in februari (voorschot maart) plaatsvinden. Toeslagen moet daarvoor uiterlijk 12 januari de nieuwe maximum uurprijzen weten.
- Om deze datum te halen is het nodig om te anticiperen op de wijziging van het Besluit kinderopvangtoeslag. Anticiperen kan in uitzonderingssituaties worden gedaan, kan als sprake is van zodanige onbillijkheden of uitvoeringstechnische problemen, dat het anticiperen op een wijziging wenselijk wordt geacht. Het parlement moet hierover worden geïnformeerd.
- De vraag of er in dit geval voldoende aanleiding is om op de wijziging te anticiperen, is vooral een politiek besluit.
- Er bestaat een beperkt risico dat het parlement de voorhangprocedure gebruikt om het kabinet te vragen wijzigingen in de concept-amvb door te voeren, leidend tot onrechtmatige betalingen. Dit risico wordt echter als klein beschouwd, omdat de motie van GroenLinks en de Partij van de Arbeid met grote meerderheid is aangenomen. Wel is hierbij nog van belang dat de TK budgetrecht heeft. Mocht het onwaarschijnlijke geval zich voordoen dat de voorhangprocedure bij de Tweede en Eerste Kamer leidt tot een verlaging van de voorliggende uurprijzen, dan zijn onrechtmatige uitbetalingen gedaan en leidt dat mogelijk tot terugvorderingen.
- Vóór anticiperen spreekt nog dat geen sprake is van gevoelig nieuw beleid dat versneld wordt uitgevoerd. De maximum uurprijzen voor 2023 worden, vanwege deze uitzonderlijke situatie, geactualiseerd met correctie van de inflatie 2022 en de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor 2023 (conform de aangenomen motie en eerdere communicatie aan de Kamer). Het ligt dan voor de hand om zo snel mogelijk de maximum uurprijzen te hanteren die op deze actualisatie zijn gebaseerd.

Datum
20 december 2022

Onze referentie
[REDACTED]

✓

✓

Aan de strenge voorwaarde dat sprake moet zijn van zodanige onbillijkheden of uitvoeringstechnische problemen dat anticiperen nodig is lijkt hier niet te zijn voldaan. Of u toch wil anticiperen is daarmee vooral een politiek besluit. Wij adviseren u om te anticiperen, vanwege de volgende (uitvoeringstechnische) aspecten die van belang zijn:

ja

- De huidige berichtgeving in de media over het verhogen van de maximumuurtarieven in 2023 leidt tot verwachtingen bij burgers en kinderopvangorganisaties. Om deze verwachtingen te 'managen' is het noodzakelijk de burger in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijkheid te verschaffen over de hoogte van hun toeslag.
- Vanuit burgerperspectief ligt het bovendien in de rede om ouders en kinderopvangorganisaties zo snel mogelijk duidelijkheid te bieden over het maandbedrag na verhoging en tevens dat ouders snel voorschotten uitgekeerd krijgen o.b.v. de nieuwe maximum uurprijzen en hoeveel dit per maand bedraagt. Toeslagen heeft hiervoor de communicatie reeds voorbereid om voor de jaarovergang burgers te kunnen informeren.

- Gezien de samenloop met de huidige communicatiecampagne van Toeslagen waarbij burgers worden opgeroepen hun aanvraag aan te passen, heeft het de sterke voorkeur om uitsluitend over (de datum van) het uitbetalen van de verhoging nog voor het kerstreeces richting burgers en kinderopvangorganisaties te communiceren.
- Wanneer hier niet naar gehandeld wordt, is de verwachting dat een aanzienlijke groep burgers een beroep zal doen op de Belastingtelefoon, waar reeds een aanzienlijk capaciteitsgebrek bestaat.
- In het voorjaar is een verhoging uitvoeringstechnisch niet uitvoerbaar door de samenloop met de aangiftecampagne van de Belastingdienst per 1 april en de daarmee gepaard gaande interactie met burgers.
- De eerste uitbetaling door Toeslagen bevat een nabetaling over de maanden waar reeds een voorschot voor is uitbetaald. Hoe langer gewacht wordt met uitbetalen, hoe hoger dit bedrag oploopt en hoe groter het verschil met de voorschotten in de latere maanden van het toeslagjaar. Het is moeilijk uit te leggen aan burgers die grote verwachtingen hebben na dit eerste voorschot, dat volgende voorschotten significant lager uitkomen.

Datum
20 december 2022

Onze referentie

Betrokkenheid parlement

- Het parlement heeft budgetrecht over de uitgaven kinderopvangtoeslag in 2023. De budgettaire verwerking van de uitgaven moet dan in de regel geaccordeerd zijn in het parlement alvorens de extra uitgaven worden gedaan.
- De extra verhoging van de maximum uurprijzen 2023 wordt inhoudelijk geregeld per amvb. Budgettair geldt dat de middelen, in lijn met de reguliere indexatie, uiteindelijk bij het overgaan in prijspeil 2023 overkomen naar de SZW-begroting. De voorjaarsnota komt op tijd om hiervoor de benodigde middelen budgettair te verwerken. Tot aan de 1^e suppletoire begroting zijn er voldoende middelen op de SZW-begroting om te voldoen aan zowel de verplichtingen als de kasuitgaven. Een tussentijdse incidentele suppletoire begroting (ISB) is dan ook niet nodig.
- Het anticiperen betekent dat er (tijdelijk) geen juridische grondslag bestaat voor de hogere uit te betalen vergoeding. Dit betekent dat deze hogere uitgaven mogelijk als onrechtmatig worden bestempeld door de Auditdienst Rijk en/of de Algemene Rekenkamer. Dit betreft de uitgaven op artikel 7 (kinderopvang) van de SZW-begroting. Het risico op onrechtmatigheid is klein. De amvb treedt in werking met terugwerkende kracht per 1 januari. Als dit zonder wijzigingen gebeurt worden de eerder uitgekeerde voorschotten als rechtmatig beschouwd.
- Nadat u en staatssecretaris van Financiën- Toeslagen en Douane akkoord bent gegaan zal er uiterlijk half januari een Kamerbrief worden verstuurd om de Kamers te informeren over het besluit om te anticiperen.

Extra Toelichting

- De maximum uurprijzen voor de kinderopvangtoeslag worden elk jaar geïndexeerd op basis van een gewogen gemiddelde van de ontwikkeling van de loonvoet van bedrijven en de ontwikkeling van de consumentenprijsindex. Dat gebeurt conform geldende regelgeving, en op basis van de ramingen van het CPB.

- Dit wordt geregeld door jaarlijks het Besluit kinderopvangtoeslag aan te passen. Verplichte stappen van deze wijziging betreffen onder andere een uitvoeringstoets door de dienst Toeslagen, een verplichte voorhang van vier weken in beide Kamers en een advies van de Raad van State.
- De extra verhoging van de maximum uurprijzen voor 2023 met 1,74% geldt (met terugwerkende kracht tot 1 januari) voor alle vormen van kinderopvang. De maximum uurprijzen voor de dagopvang en de buitenschoolse opvang worden in totaal geïndexeerd met 7,32% (deze worden € 9,12 en € 7,85) en de maximum uurprijs voor de gastouderopvang met 5,06% (wordt € 6,85).
- Vanuit burgerperspectief ligt het in de rede om ouders en kinderopvangorganisaties snel duidelijkheid te bieden dat ouders snel voorschotten uitgekeerd krijgen o.b.v. de nieuwe maximum uurprijzen en hoeveel dit per maand bedraagt. Zoals aangegeven kan het langer wachten met het informeren van de burger tot aanzienlijk uitvoeringsproblemen leiden.
- De verhoging van de maximumuurtarieven leidt tot grofweg 300.000 nieuwe beschikkingen. Vuistregel geeft aan dat hier eenmalig ongeveer €300.000 aan uitvoeringskosten mee gemoeid gaan. De daadwerkelijke kosten zullen moeten worden beoordeeld middels een uitvoeringstoets. Dekking van eventuele uitvoeringskosten zal conform de begrotingsregels plaatsvinden.
- Gezien Toeslagen met een grote mate zekerheid kan zeggen dat de maatregel uitvoerbaar is en uitvoeringstechnische bezwaren toenemen met de tijd, heeft het de voorkeur om niet een uitvoeringstoets af te wachten voordat over wordt gegaan tot uitbetaling aan de burger.

Datum
20 december 2022

Onze referentie
[REDACTED]